

HENRIK
LUOMA-MIELTYN
SUKUSEURA RY

Tuomas Henrikinpoika Luoma

- Syntynyt 1.12.1692 Ilmajoen Hannukselassa
- Kastettu 18.12.1692 Ilmola kirkonkylä Hannuksela, kummit Simo Tuomaanpoika Hannuksela ja vaimonsa sekä poika Kalle ja vaimonsa
- Kuollut 5.2.1779, 86 v. kuolinsyy ålder, haudattu 14.2.1779
- Luoman talo rakennettu n. 1698 nyk. Peräseinäjoelle Seinäjoen varteen
- 1700 Henrik Antinpoika saa verovapauden Luoman uudistaloon.
- 1714 veli Antti Heikinpoika (13 v.) vietiin vankina Venäjälle isonvihan aikana
- Isoviha 1714 ja Napuen taistelu
- Peräseinäjoen Luoman talon toinen isäntä 1724-1740.

- Napuen taistelun jälkeen Luoman talosta lähti Simo Henrikinpoika Isoonkyröön ja avioitui Mieltyn taloon.
- Hänen mukanaan lähtivät myös nuoremmat veljet ja vanhemmat.
- Luomalle jäi vain vanhin pojista Tuomas Henrikinpoika.
- Tuomas oli avioitunut jo ennen Napuen taistelujen alkua 29.6.1713.
- Ensimmäinen lapsi Maria syntyi kuitenkin vasta 1716.
- Tietävästi tuolloin vielä Henrik ja Kaisa olivat kotona Luomalla, mutta toisen lapsen Helenan syntyessä 1719 Tuomas oli jo isäntänä ja muut olivat Isonkyrön mailla.
- Miesvoima talossa tuolloin jäi vain Tuomaan varaan ja joksikin aikaa apuun saatiin vaimon, Riitan, veli Tuomas Koukkarista.

- Luoman talosta nuori isäntä Tuomas Henrikinpoika joutui isonvihan pyörteissä Napuen taistelujen jälkeen sotavangiksi/sotilaaksi Venäjälle. Hän oli tuolloin noin 27-vuotias kahden lapsen isä.
- Peräseinäjoen historiassa, s. 31, Ossi Viita kirjoittaa, että kun Tuomas Henrikinpoika otti talon haltuunsa, ”hänet jo talvella 1720 venäläiset veivät sotilaaksi Venäjälle, missä hän päätyi soutulaivan mukana Kronstadtiin elokuun alussa. Riitta-vaimo toimi tänä aikana tilanhoitajana Luomalla kasvattaen kahta lastaan, kunnes 1724 Tuomas pääsi palaamaan kotiin ja jatkoi tilan hoitamista 1740-luvun pikkuvihaan asti.”
- Palattuaan (1724) vankeudesta tai sotapalveluksesta Tuomaalle ja Riitalle syntyi vielä kaksi lasta, ensin Liisa lokakuussa 1724 ja viimeisenä Antti joulun alla 1726.

Käräjäpöytäkirjoista

- Ilmajoen käräjät 17.8.1726: Vaimo Marketta Tuomaantytär Saarijärveltä Alavudelta kertoi, että venäläiset ottivat sotilaaksi hänen miehensä Matti Pentinpojan (Korpi) vuonna 1720 ja että hän olisi sitten kuollut.
- Hän esitti todistajiksi Tuomas ja Antti Henrikinpojat Seinäjoelta. Tuomas Henrikinpoika kertoi ensin, että hän ja Matti Pentinpoika olivat toistensa seurassa vuonna 1720 matkalla Pietarin linnaan.
- Tuomas vietiin sieltä pois Antin päivän aikaan (30.9.?) samana vuonna. Matti Pentinpoika oli silloin elossa, mutta kun Tuomas seuraavan pääsiäisen aikaan tuotiin linnaan, niin Matti oli kuollut. Hän väitti tietävänsä tämän varmasti.
- Antti Henrikinpoika todisti valaehdoisesti, että hän oli ollut ruoka- ja vuodekumppanina mainitun Matti Pentinpojan kanssa, joka kuoli hänen nähden ja vietiin linnasta hengettömänä.
- (Markku Pihlajaniemen käännökset)

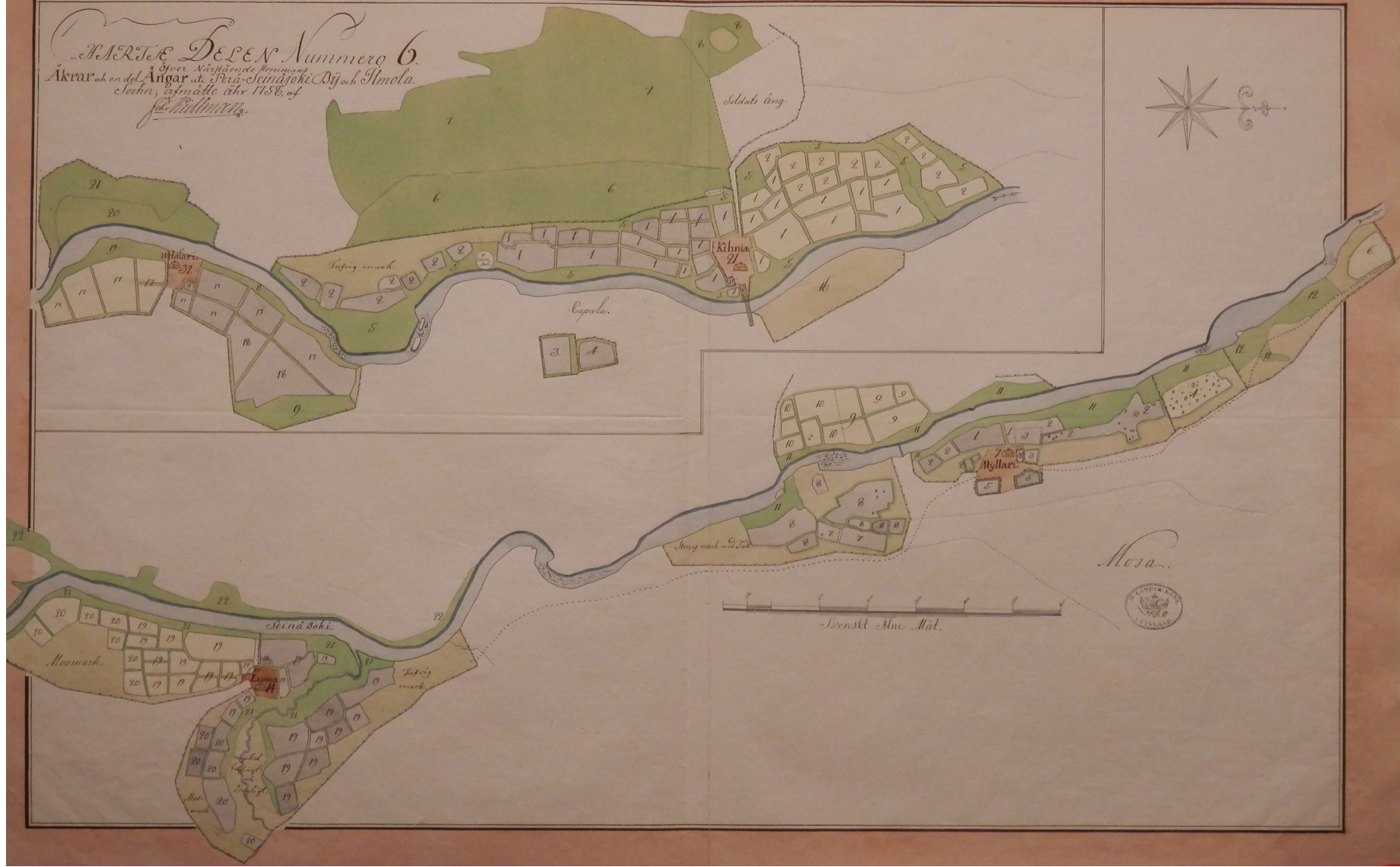
- Ilmajoen käräjät 23.1.1730: Leskivaimo Brita Antintytär Jouppilasta kertoi, että hänen miehensä Jaakko Erkinpoika vietiin vuonna 1720 keväällä venäläisten sotilaaksi ja että hän olisi sittemmin kuollut. Hän pyysi tästä kuultavaksi valaehdoisesti Tuomas Henrikinpoikaa Perä-Seinäjoelta
- Tuomas Henrikinpoika kertoi valaehdoisesti, että hänet otettiin vuonna 1720 yhdessä Jaakko Erkinpojan kanssa venäläisten sotilaspalvelukseen ja vietiin Pietariin. He molemmat makasivat siellä sairaana jonkin aikaa vankilassa
- Tämän jälkeen joulunaikaan samana vuonna hän näki Jaakko Erkinpojan täysin kuolleen
- 17.2.1752 Tuomas Henrikinpoika Luoman on todistamassa laamanninkäräjillä ns. Vale-Jaakko-jutussa:

- Edelleen kutsuttiin esiin Tuomas Henrikinpoika Luoma. Hän kertoi, että silloinen venäläisten komentaja kirjasi ja vei pois hänet muiden muassa talvella vuonna 1720 venäläisten sotilaspalvelukseen. Hän saapui kaksi viikkoa Jaakonpäivän jälkeen samana vuonna laivalla (galleren) Kronslottiin (Kronslåt) Pietariin. Heti heidän saapumisensa jälkeen tuli nuori mies kävellen rannassa olevalle laivalle (galler), jossa todistaja joidenkin muiden Ilmajoella kirjattujen sotilaiden kanssa oli. Heti kun he näkivät mainitun miehen kaukaa, sanoivat he keskenään, että hän oli Jouppilan poika. Kun hän tuli lähemmäksi, hän kysyi, missä laivassa (galler) sotilaat Ilmajoen pitäjästä olivat. Kun tämä kerrottiin hänelle, niin hän astui laivaan.
- Koska todistaja ei ollut tuttu hänen kanssaan, niin hän ei itse puhunut hänen kanssaan, vaan pysyi soutupaikallaan (i sit rodar ställe) laivan takaosassa (achterderlen – akterdel), mutta muut sotilaat Ilmajoen pitäjästä, nimittäin **Antti Ekstam**, Mikki Kiikka ja Juho Hannuksela puhuivat hänen kanssaan sisäänkäynnin luona (wid förstufwan) noin 5-6 sylvä siitä paikasta, jossa todistaja istui. Silloin todistaja kuuli kyllin selvästi ja varmasti hänen sanoneen olevansa Jouppilan poika Seinäjoelta. Muut jo mainitut Ilmajoen miehet, jotka näyttivät heti tunteneen hänet, ottivat hänet ilolla vastaan syleillen häntä hyvin tuttuna.
- Mainittu mies ja mainitut sotilaat puhuivat keskenään, kuinka venäläiset olivat vieneet hänen kanssaan erään toisen pojan nimeltään Matti Seinäjoelta, jonka mainittu mies sanoi olevan kuollut.

- Hänellä oli tumman ruskea tumman veden värinen (swart brunn swart watnfärgade) vähän kiharainen tukka. Mies kiiruhti alukselta kotiin isäntänsä luokse, jonka hän sanoi olevan kapteeni ja lupasi pian tulla vielä käymään heidän luonaan. Heidät komennettiin pian sieltä Pietariin ja todistaja, eikä muut todistajan toverit sitten nähneet häntä. Muut Ilmajoen sotilaat kertoivat useasti todistajalle, että tämä oli Jouppilan talosta Seinäjoelta.
- Todistaja sanoi tämän kertomuksensa olevan niin totta, että hän voi ottaa valalleen kaiken tämän. Hän kielsi tietävänsä mitään muuta asian valaisemiseksi. Mainitun Jouppilan pojan tunteneista ei myöskään ole elossa nyttemmin ketään niistä, jotka silloin Ilmajoen pitäjästä olivat läsnä.
- Todistus luettiin, hyväksyttiin ja todistaja poistui.
- **Antti Ekstam** s. 07.1696, k. 06.1749, Joupin kestikievarista löytyy Sold Andreas Henrics Ekstam.

- 1741–42 Luoman talo oli Maria Tuomaantytären ja Jooseppi Eliaanpojan nimissä (Tuomas oli jo 50-vuotias), Jooseppi kuoli 1742
- 1746 Antti Tuomaanpoika tulee isännäksi täytettyään 18 vuotta
- 17.2.1752 Tuomas Henrikinpoika Luoman oli todistamassa laamanninkäräjillä ns. Vale-Jaakko-jutussa
- 8.9.1766 nimismies Juho Birling ja lautamiehet Mikki Hannuksela sekä Heikki Koivisto määrättiin suorittamaan perunkirjoitus ja perinnönjako isäntä Tuomas Luoman edesmenneen vaimon Brita Valentinintytären jälkeen (k. 21.4.1766)
- 1.11.1777 vanhin poika Kaapriel Antinpoika kuoli 25-vuotiaana
- 5.5.1778 Antti Tuomaanpoika itse kuoli 51-vuotiaana
- 5.2.1779 vanha isäntä Tuomas Henrikinpoika kuoli 86-vuotiaana

KARTE DELEN Nummer 6.
 Öfver Kyrkbyens de Hemmans
 Åkrar och en del Ångar i Rön-Semäsjöki Bj och Smola.
 Sehn, afmätte år 1786, af
 J. M. Malmberg.

- Isovihasa oli alkanut rauhallisempi ajanjakso siitä alkaen, kun Venäjän miehittämään Suomeen perustettiin siviilihallinto vuonna 1717. Suomesta muodostettiin kenraalikuvernöörikunta, joka koostui laamannikunnista. Vaasaan asettui Pohjanmaan käskynhaltijaksi venäläisten kanssa yhteistyötä tehnyt laamanni Johan Otto Tiesenhausen, jonka vastuualue ulottui Ouluun saakka.
- Venäläisen siviilihallinnon painopisteenä oli Etelä-Suomi. Se merkitsi suomalaisille verorasitusta ja sotaväenottoja. Venäjän armeijaan pakko-otettuja suomalaisia miehiä kutsutaan manttaalimiehiksi.
- Miehitysvallan loppupuolella vuosina 1719–1720 venäläiset toimeenpanivat pelkoa herättäneet väenotot. Venäläiset onnistuivat silti väkivalloin rekrytoimaan 1 500 miestä armeijan osastoksi. Kaleerilaivoilla Pietariin kuljetetut miehet tekivät matkalla kapinan, joka kukistettiin verisesti. Osa suomalaisista joutui matkan jälkeen vankeuteen, mutta valtaosa siirrettiin Astrakaniin Persian vastaisiin sotatoimiin. Vain 450 heistä palasi rauhanteon jälkeen Suomeen.
- Ruotsin kuningas Kaarle XII kaatui sotaretkellä Norjassa vuonna 1718. Sitten suuri Pohjan sota päättyi lopulta Uudenkaupungin rauhansopimukseen vuonna 1721, jolloin myös isoviha päättyi. Arviolta 20 000 suomalaista oli viety Venäjälle siihen mennessä. Suomalaiset vangit saivat nyt oikeuden palata kotiin, mutta venäläiset yrittivät pitää ortodokseiksi käännetyt vankinsa.
- Suomi palasi osaksi Ruotsia.

Kuva kirjasta:
L.I. Amirnanov,
V.F. Tkacenko,
Forti Kronstadta,
Ostrov 2007

